

Handläggare
Carolina Morales
Telefon: 08-508 25 146

Till
Socialnämnden
2017-10-17

Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa - Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa (SOU 2017:47)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. Beslutet justeras omedelbart

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa - Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa* (SOU 2017:47).

Kommissionen för jämlik hälsas uppdrag har varit att föreslå åtgärder som kan bidra till att hälsoklyftorna i Sverige minskar. I kommissionens första delbetänkande (SOU 2016:55) identifierades sju centrala livsområden där resursbrister och sårbarheter är särskilt avgörande för jämlik hälsa. I slutbetänkandet presenterar kommissionen den önskvärda inriktningen på politiken, samt mål och åtgärder för att skapa mer jämlika villkor och möjligheter, utifrån respektive livsområde.

Förvaltningen ser positivt på de inriktningar och förslag som föreslås i syfte att uppnå en god och jämlik hälsa.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa - Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa* (SOU 2017:47) för yttrande till socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, äldrenämnden och stadsledningskontoret. Remisstiden sträcker sig till 24 oktober 2017.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 11 oktober. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 oktober.

Ärendet

Nedan görs en kortfattad beskrivning av ärendet. Ärendet i sin helhet går att hämta på

<http://www.regeringen.se/rattsdokument/statens-offentliga-utredningar/2017/06/sou-201747/>

Utredningen

Kommissionen för jämlik hälsas uppdrag har varit att föreslå åtgärder som kan bidra till att hälsoklyftorna i Sverige minskar. Enligt direktiven ska fokus för arbetet ligga på hälsoskillnader mellan socioekonomiska grupper. Kommissionen ska även beakta hälsoskillnader mellan könen.

I kommissionens första delbetänkande (SOU 2016:55) identifierades sju centrala livsområden där resursbrister och sårbarheter är särskilt avgörande för jämlik hälsa:

- 1) det tidiga livet
- 2) kompetenser, kunskaper och utbildning
- 3) arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
- 4) inkomster och försörjningsmöjligheter
- 5) boende och närmiljö
- 6) levnadsvanor
- 7) kontroll, inflytande och delaktighet.

Skillnader i resurser inom dessa livsområden leder till ojämlikhet i hälsa via skillnader i risker, skillnader i sårbarhet/mottaglighet, samt skillnader i de sociala och ekonomiska konsekvenserna av ohälsa.

Kommissionens förslag

I kommissionens slutbetänkande presenteras den önskvärda inriktningen på politiken, samt mål och åtgärder för att skapa mer jämlika villkor och möjligheter, utifrån respektive livsområde.

Det tidiga livets villkor

Under de första levnadsåren läggs grunden för barnens fysiska, sociala, psykiska och kognitiva förmågor. Inriktningen för att åstadkomma en god och jämlik hälsa bör därför vara att skapa, stötta och stärka en god start i livet genom att alla barn ges grundläggande förutsättningar att utifrån sina villkor utveckla sina förmågor. Viktiga förutsättningar för det är en jämlik mödra- och barnhälsovård, en likvärdig förskola av hög kvalitet samt metoder och medel som sätter barnets bästa i centrum. Bland annat föreslås under detta område att utveckla samverkansformer med barns bästa i centrum, såsom familjecentraler.

Kompetenser och kunskaper

Kompetenser och kunskaper har ett starkt samband med människors förutsättningar för en god hälsa. Inriktningen för att åstadkomma en god och jämlik hälsa bör därför vara att alla ska få möjlighet att utveckla sina kompetenser och kunskaper och tillgodogöra sig utbildning. Skolan är den arena som i detta sammanhang når alla barn och unga och har därmed en central roll i denna målsättning. Kommissionen lämnar bland annat förslag på åtgärder som syftar till att motverka tidiga skolmisslyckanden.

Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö

Människors sysselsättning och ekonomiska trygghet spelar stor roll för en god och jämlik hälsa. Inriktningen när det gäller arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö är att stärka människors egna möjligheter till sysselsättning och därmed möjligheter att agera och generera resurser. Nyckeln till detta är att öka sysselsättningsgraden och minska arbetslösheten inte minst i grupper med en utsatt ställning på arbetsmarknaden.

Inkomster och försörjningsmöjligheter

Även om inkomster och försörjningsmöjligheter i första hand stärks genom människors egna möjligheter till sysselsättning riskerar alla att någon gång under livets olika skeenden bli sjuka eller arbetslösa och då förlora arbetsinkomsten. För att motverka utvecklingen mot ett grundtrygghetssystem på socialförsäkringsområdet är det centralt att slå vakt om inkomstbortfallsprincipen. Genom att åstadkomma resursförbättringar för grupper med knappa ekonomiska marginaler uppnås en mer jämlik hälsa.

Boende och en god närmiljö

Att ha tillgång till ett bra boende och en god närmiljö bidrar till trygghet, tillit och en god och jämlik hälsa. En viktig förutsättning är att alla har tillgång till en fullgod och ekonomiskt överkomlig bostad. Bostadsområden där negativa konsekvenser av boendesegregation kan motverkas och trygghet, tillit och jämlik hälsa främjas är också socialt hållbara.

Levnadsvanor

För att minska hälsoskillnaderna bör människors möjligheter att etablera och upprätthålla hälsosamma levnadsvanor stärkas. Inriktning för att åstadkomma detta bör ta sikte på att begränsa tillgängligheten till hälsoskadliga produkter och samtidigt öka tillgängligheten till hälsofrämjande produkter, miljöer och aktiviteter. Hälsufrämjande och förebyggande arbete med goda levnadsvanor inom ramen för välfärdens institutioner såsom inom skolan och inom hälso- och sjukvården är också viktiga verktyg för att uppnå en god och jämlik hälsa.

Kontroll, inflytande och delaktighet

Kontroll över sitt eget liv, tillit till andra, inflytande och delaktighet i samhället är viktiga faktorer för individers och gruppers hälsoutveckling. För att åstadkomma en mer jämlik hälsa bör åtgärder vidtas för att främja alla individers möjligheter till kontroll, inflytande och delaktighet i samhället och i det dagliga livet. Särskilt fokus läggs på olika insatser för att främja ett jämlikt demokratideltagande och deltagande i civilsamhället, stärka arbetet för de mänskliga rättigheterna och motverka diskriminering och annan kränkande behandling.

Mer strategisk styrning och uppföljning

Utöver åtgärder direkt riktade mot de sju livsområdena menar kommissionen att det behövs åtgärder för en mer strategisk styrning, uppföljning och utvärdering.

Kommissionen lyfter fram följande områden:

- vikten av att ha medborgarnas behov och intressen i centrum
- vikten av ett sektorsövergripande angreppssätt där olika perspektiv hanteras och där samverkan och ansvarsfördelning sker effektivt
- en finansiering och arbetssätt med fokus på förebyggande, långsiktighet och metodutveckling
- ett kunskapsbaserat arbete med bättre uppföljning, utvärdering, forskning och dialog.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på de inriktningar och förslag som föreslås i syfte att uppnå en god och jämlik hälsa.

Liksom kommissionen anser förvaltningen att tidiga och förebyggande insatser är ett viktigt verktyg för att främja en god utveckling och ge människor likvärdiga möjligheter i livet. Inom förvaltningen, och Stockholms stad, pågår mycket arbete som ligger i linje med utredningens inriktning och förslag inom de olika områdena.

Förvaltningen vill framhålla vikten av samverkan mellan skola och socialtjänst för att ge stöd till elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen. Förvaltningen anser att Pilotprojekt skola och socialtjänst (PPSS) som pågår i Stockholms stad är ett gott exempel att inspireras av.

Förvaltningen vill i sammanhanget särskilt lyfta skillnader i hälsa mellan personer med funktionsnedsättning och befolkningen i övrigt. Av Folkhälsomyndighetens rapport (2016) framgår bland annat att personer med fysisk funktionsnedsättning genomgående rapporterar sämre livsvillkor och sämre hälsa än övrig befolkning. Andelen förvärvsarbete är lägre bland personer med funktionsnedsättning jämfört med övrig befolkning och vårdnadshavare till barn som har en funktionsnedsättning rapporterar sämre livsvillkor än de som har barn utan funktionsnedsättning. För att komma tillrätta med dessa skillnader kan det behövas riktade åtgärder till målgruppen.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Remiss Nästa steg på vägen mot en mer jämlik hälsa - Förslag för ett långsiktigt arbete för en god och jämlik hälsa” (SOU 2017:47)